

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

obsah

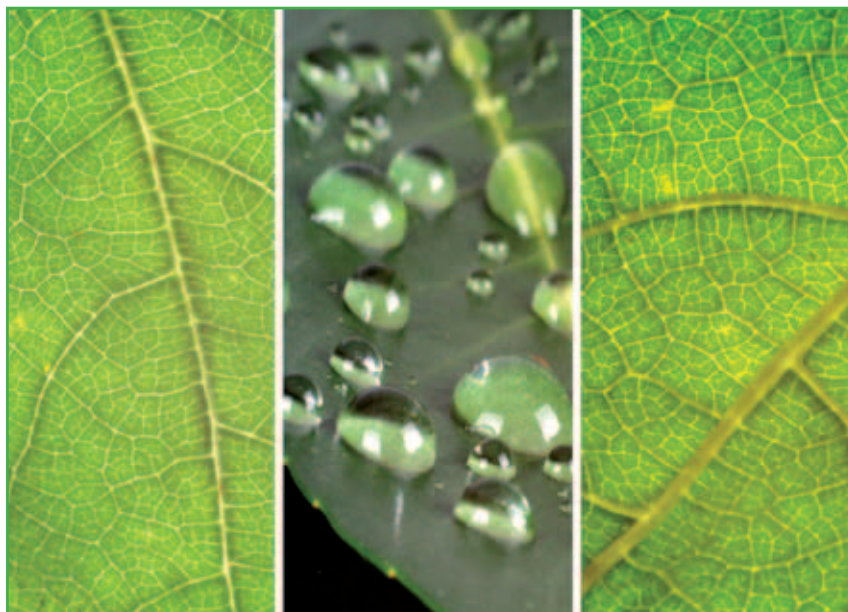
Rok 2009 v číslech	01
Nejdůležitější události v roce 2009	02
Kde působíme	05
Ekoporadenská statistika	06
Monitoring čistoty ovzduší Komunikace s průmyslem	08
Publikačně osvětová činnost	09
Poskytované služby	10
Kralupy - čisté město	11
Máme to vychytaný	14
Partnerství a spolupráce Zapojení do výzkumu	16
Financování	17

EKOLOGICKÉ CENTRUM KRALUPY NAD VLTAVOU

funguje jako veřejné informační středisko o životním prostředí od října roku 2006 na území Středočeského kraje. Bylo založeno na základě osvědčeného modelu Ekologického centra Most, které poskytuje své služby laické i odborné veřejnosti od poloviny roku 2000. Obě ekocentra tvoří samostatný odborný útvar Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a. s.

NAŠE POSLÁNÍ...

- zajišťovat aktivní přístup k informacím o životním prostředí
- vytvářet platformu pro výměnu názorů a odbourávat pomyslné komunikační bariéry mezi veřejností, orgány veřejné správy a průmyslovými podniky v problematice ochrany životního prostředí
- napomáhat při přenosu informací v případě mimořádných situací majících charakter ekologických škod a havárií
- přispívat vlastními projekty k rozšíření nabídky environmentálního vzdělání, výchovy a osvěty
- poskytovat dostupné bezplatné poradenství v oblasti komunální ochrany životního prostředí a ekospotřebitelství pro širokou veřejnost
- podílet se na řešení regionálních problémů ochrany životního prostředí

Rok 2009 v číslech

- Zodpověděli jsme **231** dotazů.
- Informovali jsme celkem o **65** zprávách o nestandardních událostech v průmyslových podnicích.
- Řešili jsme **48** přijatých stížností.
- Vydali jsme **16** tiskových zpráv.
- **12**krát jsme poskytli informace nebo podklady pro článek redaktorům denního tisku.
- **3**krát jsme prezentovali konkrétní problém v kralupské kabelové televizi a jednou v celoplošné televizi.
- Zorganizovali jsme nebo jsme se účastnili celkem **8** besed nebo akcí ve městě, kterých se účastnilo cca **980** žáků, studentů a seniorů.

Nejdůležitější události v roce 2009

Leden

Vydání publikace Poznej vetřelce

Tiskem vyšla naše nová environmentálně vzdělávací publikace pro děti i dospělé s názvem „Poznej vetřelce aneb pátrání po invazních druzích dřevin (nejen) v Mostě. Publikace, která je doplněná mapou městské zeleně v Mostě a řadou úkolů a námětů na aktivity v terénu, byla vydána díky příspěvku společnosti UNIPETROL RPA. I když se jednalo o publikaci pro mostecké školy, podíleli jsme se na její přípravě také my, pracovníci kralupského ekocentra. A protože věříme, že by o obdobnou publikaci byl zájem i v Kralupech nad Vltavou, připravili jsme její kralupskou mutaci a oslovujeme případné sponzory, kteří by podpořili její vydání.

Návštěva našeho vzorového pracoviště v Rotterdamu

Vedoucí ECK měla společně se zástupci města Veltrusy a České rafinérské, a.s. možnost zúčastnit se pracovní návštěvy střediska holandské agentury na ochranu životního prostředí DCMR Milieudienst Rijnmond. Dispečerské pracoviště této agentury inspirovalo před lety k nápadu založit obdobné středisko také na Mostecku. Ekologické centrum působí od roku 2000, v roce 2006 spustilo provoz druhého ekocentra v Kralupech nad Vltavou.

Únor

II. vydání publikace AKTA U

Vzhledem k tomu, že publikace „AKTA U – Po stopách uhlí a záhadných únosů žab“, kterou jsme vydali v závěru roku 2008, zaznamenala velký ohlas, rozhodli jsme se vydat druhé vydání ve vlastním nákladu. Publikace seznamuje děti s hlavními ekologickými problémy, které souvisejí s těžbou a využitím uhlí. Dozvědí se však i řadu nových informací vyplývajících z poznatků současného výzkumu, jako je třeba využití uhlí jako suroviny v chemickém průmyslu, informace o čištění spalín v elektrárnách, využití odpadních produktů z těžby uhlí apod. Publikace má formu šanonu s vyjímatelnými kapitolami, do šanonu je navíc možné založit si výsledky svého vlastního „pátrání“. Součástí je také vzorek uhlí a doprovodný multimediální CD-ROM. V roce 2009 se do škol po celé republice dostalo 229 publikací.

Březen

Exkurze v chemičce

Společně s představiteli města Kralupy nad Vltavou a okolních obcí jsme se zúčastnili exkurze ve společnosti Synthos Kralupy a.s. Na setkání proběhla diskuse k záměru společnosti prodat spalovací stanici odpadů a k rozšiřování letiště Aero Vodochody. Starostové při této příležitosti vyzvali zástupce Synthosu, aby se připojili k oponentuře v rámci procesu EIA na rozšiřování tohoto letiště. V našem ekocentru se tímto tématem také velmi často zabýváme, je to jedna z našich ekoporadenských kauz.

Duben

Valná hromada STEP

Jako jedna z členských organizací Sítě ekologických poraden ČR (STEP) jsme se zúčastnili valné hromady tohoto profesního sdružení, která se tentokrát konala v Olomouci. Podobné akce, při kterých máme možnost setkat se s kolegy z jiných ekoporaden, nás jak obohacují o nové informace, tak jsou pro nás motivací a inspirací do další činnosti.

Květen

Ekologická komise

V kanceláři ekocentra se konají pravidelné schůze Ekologické komise Rady města Kralupy nad Vltavou. Nejen, že se zde dozvíme o aktuálních aktivitách této komise, ale jsme rádi, že se můžeme na některých akcích společně podílet. Jedním z příkladů je např. účast ekocentra na Dni bez aut.

Prezentace ECK v Kanadě

Snažíme se prezentovat činnost ekocentra také za hranicemi. Příkladem toho je účast na mezinárodní konferenci o ekologii pořádané Univerzitou v Calgary, kde byl prezentován příspěvek na téma "Vytvoření partnerství pro transparentní způsob poskytování informací o životním prostředí v regionu postiženém těžbou uhlí a provozem rafinérsko-petrochemické výroby". Účast na konferenci byla hrazena v rámci řešení dílčích úkolů Centra výzkumu integrovaného systému využití vedlejších produktů z těžby, úpravy a zpracování energetických surovin.

Červen

Beseda s důchodci

Snažíme se zaměřovat své aktivity na jednotlivé cílové skupiny. Kromě besed pro školy, jsme se v červnu rozhodli zorganizovat také besedu pro členy klubu důchodců, která proběhla v penzionu Na Cukrovaru za účasti zhruba 50 seniorů. Seznámili jsme je s činností ekocentra a představili projekt Kralupy – čisté město. Seniorsy zajímalo, která místa již máme zmapována a z diskuse vyšlo najevo, že o jedno vzorové zelené místo se stará přítomná dáma z klubu seniorů. Kralupští senioři se také zajímali o další témata v oblasti ochrany životního prostředí a proto věříme, že jsme našli další spojení, kterým jde o stejnou věc jako nám.

Besedy se školáky

V červnu jsme uskutečnili celkem pět besed pro žáky ZŠ z Veltrus a Kralup nad Vltavou a také pro studenty kralupského gymnázia. Hovořili jsme o problematice čistoty ovzduší, o přírodních zvláštностech v našem regionu a ekospotřebitelství. Během našich besed se snažíme podnítit zájem o životní prostředí a to zejména nabídkou konkrétních možností jak je možné se zapojit nebo pomoci nebo se alespoň dozvědět více informací, které může každý z nás předat dál. I v tom je totiž třeba vidět pozitivní příklad.

Červenec

Air pollution 2009, Estonsko

Ekocentrum je zapojeno také do vědecko-výzkumné činnosti VÚHU a.s. zaměřené zejména na problematiku znečištění ovzduší prachovými částicemi. Výsledkem této činnosti je publikace odborných článků a příspěvků na mezinárodních konferencích. V Tallinnu byl prezentován příspěvek na téma „Monitoring znečištění ovzduší PM₁₀ v malých sídlech v blízkosti povrchových lomů severočeské hnědouhelné pánve“. Účast na konferenci byla hrazena v rámci výzkumného záměru „Výzkum fyzikálně chemických vlastností hmot dotčených těžbou a užitím uhlí a jejich vlivů na životní prostředí v regionu severozápadních Čech“. Problematikou monitoringu imisní situace se zabýváme také v Kralupech nad Vltavou.

Srpen

Projekt „Máme to vychytaný“

V srpnu jsme oficiálně zahájili projekt „Máme to vychytaný“, který je zaměřen na problematiku tzv. domácí ekologie. Výstupem projektu, který je zaměřen jak na žáky ZŠ, tak na širokou veřejnost, jsou tištěné publikace, tištěné sady dotazníků a metodických materiálů do škol, propagační magnetky, internetové stránky a cyklus ekoporadenských článků. Projekt byl podpořen Statutárním městem Most, ale podílelo se na něm jak mostecké, tak kralupské ekocentrum. Ekoporadenské články samozřejmě využíváme i v Kralupech a jsme rádi, že o ně projeví zájem společnost Česká rafinérská, která je hodlá publikovat ve svém firemním časopise.

Září

Den bez aut

V pátek 18. září 2009 byla uzavřena část ulice Gen. Klapálka v Kralupech nad Vltavou a v prostoru před přílehlou školou byl nachystán bohatý program pro bezmála 800 školáků, kteří se přišli se svými učiteli akce zúčastnit. Svůj prezentační stánek tu mělo také naše ekocentrum. Snažili jsme se žákům mimo jiné osvětlit, co vše stojí za znečištěním ovzduší v Kralupech a jakým způsobem se jeho kvalita kontroluje. Seznámili jsme je mimo jiné s projektem Kralupy – čisté město, který se také týká kvality ovzduší a do kterého se mohou zapojit i školní kolektivy.

Spolupráce s Klubem ekologické výchovy

Řada aktivit obou sesterských ekocenter (kralupského a mosteckého) je zaměřena na environmentální výchovu a vzdělávání, ať již se jedná o vydávání publikací, multimediálních CD-ROMů nebo lektorování vlastních výukových programů. Protože chceme, aby se výstupy naší činnosti dostaly k co nejširšímu počtu škol, oslovili jsme Klub ekologické výchovy s nabídkou spolupráce. Klub ekologické výchovy patří mezi kluby UNESCO - rozvíjí komplexní pojetí ekologického vzdělávání a výchovy v zájmu podpory udržitelného rozvoje.

Říjen

Vydání nových publikací

Dokončili jsme práci na přípravě dvou publikací „Kralupy – čisté město – příručka pro agenty“ a „Máme to vychytané aneb jak provozovat domácnost ekologicky, moderně a levně“. V závěru října jsme si nové voňavé a barevné publikace přivezli z tiskárny. Prvně jmenované publikace, jejichž vydání bylo podpořeno městem Kralupy nad Vltavou, jsme předaly zdarma školám a dalším zájemcům, které oslovila myšlenka projektu „Kralupy – čisté město“.

Předání patronátu Kralupy – čisté město

Protože se nám podařilo získat prvního „patrona“ pro jednu z vytipovaných lokalit projektu „Kralupy – čisté město“ rozhodli jsme se zorganizovat oficiální předání patronátu spojené s akcí přímo v terénu. Stalo se tak 27. 10. 2009 v parku u Dřeváku v Lobečku. Akce se zúčastnili nejen žáci ze ZŠ Revoluční, kteří od nás a zástupců města, technických služeb a městské policie převzali patronát, ale také žáci z dalších škol. Připravili jsme pro školáky soutěž o pěkné ceny, besedu se strážníky městské policie, ukázkou strojevého parku technických služeb a poznávání stromů. Všechny školy od nás pak obdržely environmentálně vzdělávací publikace „Kralupy – čisté město: příručka pro agenty“.

Varovali jsme zahrádkáře

Upozornili jsme novináře a veřejnost na problematiku používání tzv. IBC kontejnerů, které se velmi často objevují na zahrádkách po celé republice. Zahrádkáři je používají na jímání dešťové vody, neuvědomují si však nebezpečí, jemuž se vystavují při použití neodborně vyčištěných kontejnerů, které se používají, mimo jiné, na přepravu a skladování nebezpečných látek. Informace byla odvysílána také v celoplošné televizi a současně jsme oslovili i jednotlivé zahrádkářské svazy a časopisy pro zahrádkáře. Osvětu hodláme zopakovat na jaře 2010 s příchodem nové zahrádkářské sezóny.

Listopad

Seminář Sítě ekologických poraden ČR

V listopadu jsme se zúčastnili semináře, který byl zaměřen na nový systém pro evidenci dotazů a kauz řešených ekoporadnami v celé ČR. Systém byl vytvořen na zakázku MŽP a měl by usnadnit práci ekoporadcům a zároveň umožnit jednotným způsobem evidovat ekoporadenské dotazy.

Setkání u kulatého stolu

Byli jsme pozváni k účasti u „kulatého stolu“, pořádaného Českou rafinérskou, a.s., za účasti zástupců SYNTHOS Kralupy a.s. a města Veltrusy. Byla diskutována problematika kvality ovzduší, zápachu a hluku, tedy témata, která trápí obyvatele Veltrus asi nejvíce. Výsledkem diskuse byl návrh na ustanovení pracovní skupiny „ovzduší“, ve které by byli jak zástupci města, ekocentra, tak i zástupci zmiňovaných podniků. Naše ekocentrum by mělo tuto pracovní skupinu zastřešovat a přijít s návrhem na vypracování studie zaměřené na problematiku znečištění ovzduší ve Veltrusech a příspěvku jednotlivých zdrojů.

Předání patronátu kralupským turistům

Jednu listopadovou sobotu jsme zavítali do lesoparku u koupaliště mezi členy místního Klubu českých turistů, kteří se v rámci již tradiční brigády podíleli na zvelebení životního prostředí ve městě. Symbolicky jsme zde předali turistům patronát nad touto lokalitou, která je jednou z oblastí našeho zájmu v rámci projektu „Kralupy – čisté město“. Turisté chtějí tímto způsobem pomoci městu, protože i město podporuje činnost Klubu českých turistů Kralupy a zároveň tím budují u svých členů kladný vztah k životnímu prostředí. Byli bychom rádi, kdybychom mohli pomoci zviditelnit více takovýchto pěkných a inspiračních příkladů.

Prosinec

Metodická příručka o odpadech

Zahájili jsme práci na nové zakázce, kterou je vytvoření metodické příručky a praktických výukových karet zaměřených na problematiku nakládání s odpady v jednotlivých výrobních odvětvích. Příručka je určena pro učitele středních odborných škol a její předání zadavateli je plánováno na polovinu března 2010.

Kde působíme

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou sídlí v budově OD Máj v Kralupech nad Vltavou. Svými aktivitami se v největší míře zaměřuje na problematiku monitoringu a ochrany životního prostředí v oblasti ovlivněné provozem rafinérie a chemických výrob v Kralupech nad Vltavou. Jednou z oblastí je např. znečištění ovzduší, které se snažíme posuzovat z komplexního pohledu, kdy není možné opominout

ani vliv dopravy, lokálních topenišť a dalších zdrojů. Vliv místního průmyslu na životní prostředí a problematika znečištění ovzduší však nejsou jedinými oblastmi našeho zájmu, o čemž svědčí např. realizace projektu „Kralupy – čisté město“, který se týká konkrétních problémů, ale i pozitivních příkladů v oblasti komunální ochrany životního prostředí.

▲ průmyslové podniky, se kterými má ECK nastaven systém výměny informací

▲ Nábřeží v Lobečku

◀ Areál České rafinérské, a. s. v Kralupech nad Vltavou

Ekoporadenská statistika

V roce 2009 jsme zodpověděli celkem **231** dotazů. Na rozdíl od mosteckého ekocentra je četnost dotazů, kterými se zabývají ekoporadci kralupského ekocentra, v průběhu roku více méně vyrovnaná.

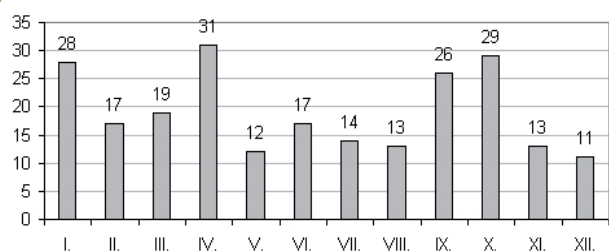
Nejčastěji, cca v 80 % případů se na nás obrací se svými dotazy občané, ve 12 % veřejné instituce, kam zahrnujeme jak obecní, městské a krajské úřady, tak základní a mateřské školy, a v menší míře také další instituce. Se svými dotazy se na nás obbracejí také zástupci velkých podniků, podnikatelé nebo studenti při konzultaci svých seminárních a diplomových prací.

Mírně převažují dotazy na kvalitu ovzduší, rozptylové podmínky a další související témata. Větší četnost dotazů je ale také na problematiku odpadů, ochrany přírody, environmentálního vzdělávání, dopravy a ekospotřebitelství.

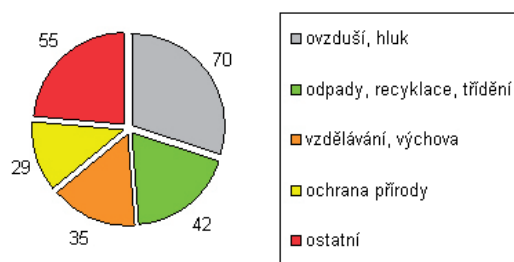
Setkávali jsme se také častěji s dotazy přímo souvisejícími s našimi aktuálními projekty (např. Kralupy – čisté město).

Ve většině případů jsme poskytli informace přímo po telefonu, prostřednictvím e-mailu nebo předáním dokumentů. Složitějších dotazů, které si vyžádaly zpracování analýzy či posudku bylo celkem 68.

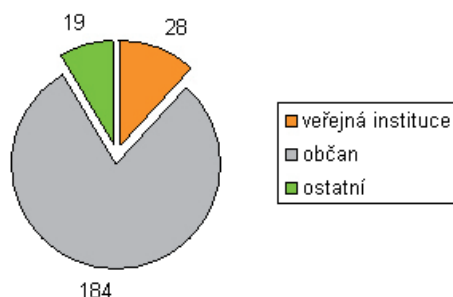
Dotazy v roce 2009

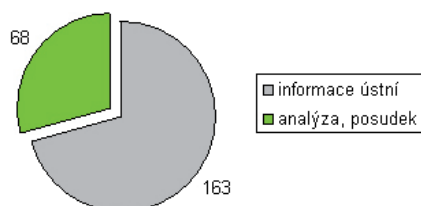
Na co se lidé ptají

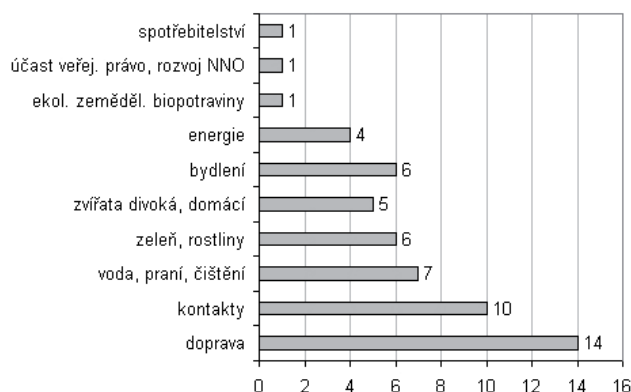
Podle typu klienta

Podle typu poradenství

Ostatní dotazy - podrobně

Stížnosti

ECK přijalo v loňské roce celkem **48** stížností. Z tohoto množství se 26 stížností týkalo zápachu. Zápach obtěžoval jednak občany Veltrus a celkem 13krát jsme přijali stížnost na zápach v Kralupech nad Vltavou. V pěti případech si občané stěžovali na zvýšený hluk při flérování, který byl způsoben probíhající mimořádnou událostí, v dalších případech na běžný hluk z Areálu chemických výrob Kralupy.

Přijali jsme také stížnost od občanů žijících v Třebízského ulici na nepřiměřený hluk, prašnost a velmi silný provoz motorových vozidel, která touto ulicí projíždějí. Občané požadují provedení měření rychlosti městskou policií v této ulici a její zjednosměrnění, které by snad napomohlo mírnému zklidnění zdejší dopravy. Stížnost jsme předali k řešení dopravní komisi rady města, která však zjednosměrnění ulice nedoporučila, neboť se nejedná o zvláště kritické místo. Tímto opatřením by se problém pouze posunul dál směrem do Lobečku a ještě více by byla přetížena hlavní komunikace, která už nyní trpí zácpami.

Další stížnosti se týkaly poškozování zeleně, nevyvezených kontejnerů na separovaný sběr, týrání zvířat, neudržované zeleně, nepořádku na veřejných prostranstvích. V průběhu roku jsme také zaznamenaly dotazy a stížnosti související s plánovaným rozšířením letiště ve Vodochodech. Ve všech případech se snažíme poskytnout volajícím co nejvíce informací buď přímo nebo dodatečně a nabízíme též předání stížnosti kompetentním institucím. Stížnosti jsou nejčastěji řešeny ve spolupráci s Odborem životního prostředí MěÚ Kralupy nad Vltavou a technickými službami města.

Zvyšování úrovně poskytovaných služeb

Začátkem prosince absolvovali naši ekoporadci školení pořádané Sítí ekologických poraden zaměřené na „výkaznický informační systém environmentálních poraden ČR“. Tento databázový systém centralizuje dotazy řešené ekoporadnami v celé ČR. Prostřednictvím nahlížení do databáze tak může ekoporadce vyhledat obdobný dotaz, který již řešil kolega z jiné ekoporadny, čímž se zvyšuje jak efektivita práce, tak i odborná úroveň poskytovaných služeb, protože některé z ekoporaden se specializují na určitá témata a disponují také externími specialisty.

Ekoporadci si zvyšují svoji odbornost také v rámci svého vlastního studia. Dva z našich ekoporadců pokračovali v roce 2009 v navazujícím magisterském studiu v oblasti environmentálního inženýrství a péče o biosféru.

V průběhu roku jsou ekoporadci podrobováni také interním testům zaměřeným na ekoporadenství. Vzhledem ke specifickému zaměření ekocentra na rafinérie a chemický průmysl jsou testy a studium zaměřeny také na tato specifika. Neméně důležitý je pro každého ekoporadce také rozvoj komunikačních dovedností.

V závěru roku se ekocentrum připojilo jako jeden z partnerů Sítě ekologických poraden do výzvy „poradenství k programu Zelená úsporám“. Projekt byl podpořen a proto se naši ekoporadci budou až do poloviny června 2011 zaměřovat také na poradenství k programu Zelená úsporám.

Nástroje environmentálního poradenství

Zelený telefon - bezplatná linka, na kterou je možné se dovolat každý všední den od 6 do 22 hodin

Osobní konzultace - doplněné knihovnou a videotékou

Elektronická komunikace - e-mail, Skype

Provozování internetových stránek - sekce Zelený rádce

Publikování článků a tiskových zpráv v regionálních médiích

Vydávání neperiodických a periodických publikací

Monitoring kvality ovzduší

Monitoring základních škodlivin v ovzduší a rozptylových podmínek patří mezi naše dlouhodobé aktivity. Zaměřujeme se jak na aktuální stav znečištění, tak na vyhodnocování dlouhodobých trendů znečištění. Aktuální informace zajímají především veřejnost (zvláště rizikové skupiny osob) a mateřské školy, kdežto o zpracování dlouhodobých trendů vývoje a souhrnných zpráv projevují zájem především městské úřady a průmyslové podniky. Veřejnost je informována nejen o aktuálních hodnotách, ale dostává současně i doporučení pro rizikové skupiny v případě zvýšených koncentrací škodlivin. Aktuální hodnoty znečištění ovzduší jsou na internetových stránkách prezentovány ve snadno srozumitelné podobě formou tzv. indexů kvality ovzduší.

Od roku 2006 máme zajištěn online přístup k datům z měřicí stanice ve Veltrusech. Máme k dispozici také výsledky mobilního měření čistoty ovzduší prováděného kolegy z akreditované zkušební laboratoře. V posledních letech se více zaměřujeme na problematiku znečištění ovzduší prachovými částicemi, a to i v rámci zapojení do výzkumných úkolů. Dlouhodobě se věnujeme také problematice pachové zátěže.

Komunikace s průmyslem

Ekocentrum je bezprostředně informováno o nestandardních událostech v průmyslových podnicích, které mohou mít dopad na životní prostředí.

Informace slouží jako podklad při vyřizování dotazů veřejnosti na kvalitu ovzduší. Současně jsou zpřístupněny také na internetových stránkách ekocentra. Jedná se o ojedinělý způsob informování, který jde nad rámec současné platné legislativy v této oblasti. Rolí ekocentra je v tomto případě zprostředkování aktuálních informací veřejnosti a posouzení dopadu na životní prostředí na základě informací z dalších nezávislých zdrojů. V případě nestandardních událostí komunikuje ekocentrum také s městskými úřady.

Publikačně osvětová činnost

Tiskové zprávy

Na aktuální témata z oblasti regionální ochrany životního prostředí, se snažíme vždy reagovat články, které uveřejňujeme na vlastních internetových stránkách nebo vydáváním tiskových zpráv rozesílaných regionálními i celostátními médii. Trvalý kontakt s médii je pro naši práci nezbytný, ať už se to týká pravidelného měsíčního zasílání zpráv, upozornění na aktuální témata nebo propagaci samotného ekocentra. Pravidelně spolupracuje s kralupským měsíčním Zpravodajem a Českým rozhlasem Region. V tomto roce jsme se intenzivněji věnovali propagaci projektů „Kralupy – čisté město“ a „Máme to vychytané“.

V loňském roce jsme vydali celkem 16 tiskových zpráv.

Cyklus popularizačních článků

Během naší ekoporadenské praxe se velmi často setkáváme s vysvětlováním některých jevů, kte-

ré přímo či nepřímo souvisejí s provozem rafinérie a petrochemické výroby. V roce 2008 jsme proto zahájili cyklus článků s touto tematikou, které začaly vycházet na našich internetových stránkách v samostatné sekci a v regionálním tisku. V roce 2009 jsme v tomto cyklu pokračovali.

Přehled tiskových zpráv vydaných v roce 2009

Kralupy – čisté město: symbolicky předán další patronát

Zapojení škol do projektu Kralupy

Vypouštění řeky Vltavy

Kralupy – čisté město: první dva patronáty lokalit

Kralupské ekocentrum varuje zahrádkáře

Zapojení škol do projektu Kralupy – čisté město

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou se opět zúčastnilo akce Den bez aut

Kralupské ekocentrum na Dni bez aut

Září – měsíc biopotravin aneb čím krmit lednici

Doba plastová

Chemie všude kolem nás

Kralupy – čisté město. A jak je to s Vltavou?

Kralupy - čisté město

Akta U – Po stopách uhlí a záhadných únosů žab

Pachová zátěž

Naučná stezka na Hostibejku

Prodej publikací

Všem zájemcům nabízíme k prodeji vlastní publikace: Akta U - Po stopách uhlí a záhadných únosů žab, Poznej vetřelce aneb pátrání po invazních druzích (nejen) v Mostě a CD-ROM Chemie a životní prostředí. Dále jsou u nás k dispozici zdarma brožury Kralupy - čisté město, Máme to vychytané, Zelený rádce a další materiály s ekologickou tematikou.

Knihovna a videotéka

Při zpracování odborných zpráv a zodpovězení nejrůznějších dotazů týkajících se problematiky životního prostředí čerpáme z celé řady interních zdrojů, informací dostupných na internetu, ale také z naší knihovny, která je přístupná i veřejnosti. V roce 2009 jsme doplnili knihovnu řadou nových titulů. Kromě knižních titulů si u nás může každý zapůjčit také videokazety, DVD a CD-ROMy.

Ekocentrum pro studenty

V rámci své odbornosti rovněž zpracováváme oponentní posudky odborných ročníkových a diplomových prací a umožňujeme studentům středních a vysokých škol absolvování praxe a seznámení se s činností ekologického centra.

Sběrné místo elektroodpadu

Snažíme se motivovat veřejnost k třídění odpadů nejen prostřednictvím naší ekoporadenské praxe, publikováním v regionálních médiích a vydáváním osvětových materiálů a publikací, ale také prakticky, např. umístěním sběrných boxů na drobný elektroodpad v kanceláři ekocentra.

Kralupy – čisté město

Zanedbaná veřejná prostranství, černé skládky, hluk a prach z dopravy, znečištěná řeka, nedostatek kontejnerů na separovaný odpad, neposekaná tráva, psí výkaly... Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to rozčílí, nakonec si možná zvyknete...

Dobře udržované plochy zeleně - oázy klidu v rušném městě, nové lavičky a odpadkové koše, vyčištěné břehové porosty, cyklostezky, pěší zóny... Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to potěší, nakonec si zvyknete...

Ani jedno není samozřejmostí, na kterou bychom si měli zvykat. Naším dobrým zvykem by se mohla stát všímavost. Všímejte si těch dobrých příkladů a upozorňujeme na ty špatné. My se o to snažíme prostřednictvím projektu KRALUPY - ČISTÉ MĚSTO.

Kralupy - čisté město

V roce 2009 jsme pokračovali v realizaci projektu Kralupy – čisté město, na který jsme již druhým rokem získali podporu města Kralupy nad Vltavou. Smyslem projektu, který má řadu výstupů a je zacílený jak na širokou veřejnost, tak na žáky základních škol, je poukázat jak na konkrétní příklady dobré, tak i špatné péče o životní prostředí v Kralupech nad Vltavou. Naším cílem je především zvýšit zájem a všímavost lidí a tímto způsobem odradit ty, kteří nemají respekt k přírodě, od mnohdy nelegálního jednání. Zvláštní pozornost věnujeme v projektu zejména problematice černých skládek na území města, ale také třídění odpadů, zeleni, údržbě veřejných prostranství, informacích o přírodních zajímavostech apod.

Kde jinde než na příkladech z nejbližšího okolí lze nejlépe demonstrovat vhodný přístup a vztah k zeleni, čistotě ulic a zákoutí obytných budov, kde jinde nejvíce zabolí ničení přírodních i městských parků a dětských hřišť než tam, kde je máme nejčastěji na očích? Tento projekt není jen pasivní prohlídkou

známých městských částí a zákoutí. Upozorňuje sice na negativní jevy, znečišťování, vandalismus a mnohé další nešvary, a naopak vyzdvihuje pozitiva, místa pečlivé údržby a příkladné činy a skutky vedoucí ke zvelebování města, ale také zároveň vybízí ke spolupráci a navrhuje pro ni různé konkrétní formy.

Internetové stránky o projektu

Projekt je koncipován především jako informačně osvětová kampaň. Jedním z výstupů projektu jsou pravidelně aktualizované internetové stránky, které byly spuštěny za podpory města již v roce 2008. Je na nich možné najít „zelená“ a „černá“ místa s podrobným popisem stavu, návrhem opatření, fotodokumentací, mapovými výstupy z aplikace Google maps, a dále komplexní informace k projektu, včetně jednotlivých témat, jako jsou například: veřejná prostranství, údržba zeleně, černé skládky a další.

Internetové stránky projektu, na rozdíl od publikace, poukazují na konkrétní městské plochy. Jsou tvořeny za přispění veřejnosti, což je i smyslem projektu, a jsou průběžně aktualizovány. Dostáváme však spíše podněty týkající se negativních jevů – obyvatelé Kralupy se nejčastěji zapojují se stížnostmi na nepořádek, zejména jsou jim trnem v oku černé skládky, s jejichž fotodokumentací nám vydatně pomáhají. Díky spolupráci Odboru životního prostředí MěÚ Kralupy nad Vltavou jsou pak nahlášené případy rychle vyřešeny.

<http://cistemesto.eckralupy.cz>

Černá skládka v Podhájí
Zátiší

Nábřeží v Lobečku
Park u nemocnice

Prezentace projektu

Snažili jsme se projekt prezentovat nejen na internetových stránkách, ale také prostřednictvím regionálních a internetových médií. V roce 2009 jsme vydali k tomuto projektu celkem 7 tiskových zpráv. Dvakrát jsme měli možnost představit projekt v Kralupském televizním zpravodajství.

Nezapomněli jsme ani na osobní prezentaci ve školách. Poprvé jsme s projektem seznámili učitele kralupských škol v červnu na pěti besedách v našem ekocentru a podruhé při akci Den bez aut, které se zúčastnilo cca 900 žáků. Jelikož chceme do projektu zapojit nejen školáky, ale naší snahou je zapojit i další cílové skupiny, jednou z našich akcí byla také přednáška pro kralupské seniory. Dle jejich dotazů a zapojení do diskuse věříme, že jsme mezi nimi našli další „spojence“.

Publikace Kralupy – čisté město

Tištěným výstupem projektu bylo vydání publikace pro žáky základních škol. Žáci se prostřednictvím publikace setkají s reálnými a konkrétními problémy v ochraně životního prostředí přímo ve městě,

v němž žijí a k němuž mají citový vztah. Publikace hravou formou seznamuje žáky s komunálními problémy v ochraně životního prostředí a způsoby jejich řešení. Prostřednictvím zapojení se do projektu se mohou žáci sami aktivně zapojit do věcí veřejných. Spolupráce se prolíná celým tématem. Smyslem není, aby se žáci snažili vyřešit problém sami, ale aby si rozdělili úkoly mezi sebou, nacházeli podporu mezi dalšími spolužáky, rodiči a širším okruhem lidí. V jednotlivých kapitolách publikace jsou vloženy úkoly různého rázu (některé z nich jsou určeny pro skupinu žáků nebo jako námět k diskusi). S publikací je možné pracovat různými způsoby: vybírat si jednotlivá témata a úkoly nebo s ní pracovat systematicky a přihlásit se k patronátu některé z lokalit nebo pouze plnit úkoly bez patronátu lokality.

Publikace a další doprovodné materiály byly předány základním školám v Kralupech nad Vltavou, Veltrusech a dále kralupskému gymnáziu a domu dětí a mládeže. Ostatní zájemci si je mohou vyzvednout v kanceláři ekocentra až do vyčerpání zásob.

Patronát lokalit a jiné formy zapojení do projektu

Projekt je založen na vzájemné spolupráci mezi veřejností, školami, podniky a veřejnou správou.

Právě zapojení škol hraje v projektu významnou roli. Nad každou z lokalit je možné vzít si jakýsi patronát. Podmínkou patronátu lokality není její úklid a fyzická péče o ní, i když aktivita v tomto směru se meze nekladou. Smyslem je však především osvěta, pozornost věnovaná problematickým lokalitám a problematickému přístupu lidí k životnímu prostředí.

K patronátu lokalit se v roce 2009 přihlásila Základní škola Revoluční Kralupy nad Vltavou a Klub českých turistů Kralupy nad Vltavou. ZŠ Revoluční si k patronaci vybrala jedno ze zelených míst – lokalitu U Parku. U příležitosti předání patronátu této škole jsme zorganizovali 27. října akci přímo v terénu, které se zúčastnili nejen žáci této školy. Kromě slavnostního předání patronátu a publikací kralupského ekocentra byl pro děti připraven zábavný program spojený s ukázkou úklidové techniky TSM Kralupy, besedou se strážníky městské policie o vandalství a nepořádku

Doprovodné materiály

Kromě zmíněné publikace byly vydány také informační letáčky a propagační magnetky upozorňující na službu Zelený telefon, na kterou je možné obracet se převážně s dotazy či stížnostmi, které se tématiky týkají projektu Kralupy – čisté město. Dalším doprovodným materiálem, který jsme využili zejména při akcích v terénu, byly dva odolné postery formátu A0.

ku ve městě, poznáváním dřevin a soutěží o zajímavé ceny. Akce se zúčastnilo přibližně 60 dětí a dále zástupci města, TSM Kralupy, městské policie a společnosti Synthos Kralupy. ZŠ Revoluční bude lokalitu využívat převážně k výukovým účelům.

Klubu českých turistů Kralupy nad Vltavou si k patronaci vybral lokalitu pod turistickou základnou KČT. Patronát a publikace projektu byly předány během úklidové akce pořádané touto organizací 28. listopadu. Na setkání bylo přítomno přibližně 50 členů klubu, převážně mladší generace. Doufáme, že podobné aktivity nezůstanou ojedinělé a že bude přibývat dalších patronů černých i zelených míst.

O tom, že projekt obyvatele Kralup opravdu zajímá svědčí i počet dotazů, v souvislosti s projektem Kralupy – čisté město: se na nás obrátilo 70 tazatelů. Často nám posílají fotografie černých skládek a dalších nešvarů. Jejich podněty a poskytnuté informace se snažíme co nejefektivněji využívat. V tomto směru je nutné zmínit především úzkou spolupráci s Odborem životního prostředí MěÚ Kralupy nad Vltavou, který případy stížností operativně řeší. V projektu se počítá rovněž se zveřejňováním dobrých příkladů péče o životní prostředí ze strany místních podnikatelských subjektů.

Máme to vychytaný

Módní vlna „natírání na zeleno“ zasáhla snad všechny sféry lidské činnosti. Řada lidí se však stále domnívá, že ekologicky šetrnější alternativy jsou buď dražší, nemoderní nebo málo účinné. Opak je však pravdou, nejen že ekologický provoz domácnosti přispívá k ochraně životního prostředí a našeho zdraví, může se navíc pozitivně projevit v rodinném rozpočtu a navíc naše domácnost může vypadat i fungovat velmi moderně.

Druhým z projektů, na kterém jsme se společně podíleli s Ekologickým centrem Most byl projekt Máme to vychytaný, který jsme zaměřili na problematiku tzv. domácí ekologie. Projekt byl realizován v roce 2009 díky podpoře Statutárního města Most, a tudíž některé z jeho výstupů byly určeny široké veřejnosti a žákům ZŠ v Mostě a některé jsme zase využili v Kralupech nad Vltavou.

Cílem tohoto projektu bylo ukázat na konkrétních příkladech, že ekologická domácnost může být moderní, a žít s ohledem k životnímu prostředí rozhodně neznamená žít jako asketa. Téma jsme prezentovali ne-tradičním způsobem skrze fiktivní rodinu Vychytálkových, která začala přes určitá úskalí a námitky sousedů „Remcalů“ provozovat postupně svoji domácnost ekologicky šetrným a moderním způsobem.

Sady dotazníků a metodických materiálů pro školy

Prvním z výstupů projektu byly sady dotazníků a metodických materiálů pro školy, které byly distribuovány do všech mosteckých základních škol. Prostřednictvím dotazníků se nám podařilo do publikace zapracovat informace od **720** mosteckých školáků. Odpovědi na otázky týkající se hospodaření s vodou a energií, třídění odpadů, ekologických čistících pří-

pravků či kosmetiky anebo třeba používání chemických hnojiv a nakupování biopotravin nám umožnily udělat si obrázek o tom, jak to s ekologií v mosteckých domácnostech vlastně vypadá.

Publikace

Druhým tištěným výstupem projektu byly publikace „Máme to vychytaný aneb jak provozovat domácnost ekologicky, moderně a levně“, které byly vydány v nákladu 500 ks.

Konkrétní tipy a rady byly v publikaci prezentovány v rámci následujících témat, resp. kapitol:

- Krmíme lednici
- Domácí chemické zbraně
- Vyčistit zuby, umýt a spát
- Třídíme, to přece umíme
- Zapnuto/vypnuto
- Ani kapka nazmar
- Barvičky a jiné plechovičky
- Kdo židli má, bydlí
- Koně pod kapotou
- Domácí a divoká zvířena
- Surfujeme na netu i na vodě
- Zasadíme, pohnojíme

V publikaci jsme kromě konkrétních tipů, užitečných informací a nápadů, prezentovali také typické předsudky a mýty, které lidem brání chovat se ekologicky nebo je od jejich počínání nějakým způsobem odrazují. Možná už jste podobné věty také zaslechli: „Sám nic nezměním. Na jedinci nezáleží.“, „Žít ekologicky znamená vylézt zpátky na stromy.“, „Ten, kdo žije ekologicky, je blázen a po-divín.“ Tento negativní přístup jsme v publikaci prezentovali na příkladu sousedů „Remcalů“. Publikace byly přednostně předány těm žákům, kteří pomohli s dotazníkovým průzkumem anebo projevíli zájem o zapojení do projektu. Věříme, že prostřednictvím školáků se publikace dostaly do rukou jejich rodičů, pro které mohou být užitečným návodem i inspirací.

Zbývající publikace byly zdarma k dispozici na mosteckém magistrátu a v kanceláři ekocentra.

Internetové stránky

Elektronickým výstupem projektu byly internetové stránky, prostřednictvím kterých bychom chtěli i nadále publikovat konkrétní rady a doporučení týkající se domácí ekologie.

Cyklus ekoporadenských článků

Protože jsme si vědomi omezeného nákladu tištěné brožury, počítali jsme v projektu také s vydáváním cyklu článků zaměřených na téma tzv. domácí ekologie.

Články publikujeme jak na internetových stránkách, tak i vycházejí v pravidelné rubrice v Mosteckých listech. Svůj zájem o publikování článků zabývajících se touto tematikou projevila také společnost Česká rafinérská. Naše články by od roku 2010 měly vycházet také v podnikovém časopise této společnosti.

Prezentace projektu

S projektem jsme seznámili prostřednictvím několika akcí také učitele a ředitele mosteckých základních škol (viz. informace o projektu Most – čisté město). Rodinu Vychytákových a jejich zajímavé tipy jsme prezentovali také na sociální síti Facebook.

Přednášky a besedy

V roce 2009 jsme uskutečnili celkem pět besed pro žáky ZŠ z Veltrus a Kralup nad Vltavou a také pro studenty kralupského gymnázia. Hovořili jsme o problematice čistoty ovzduší, o přírodních zvláštностech v našem regionu a ekospotřebitelství. Během našich besed se snažíme podnítit zájem o životní prostředí a to zejména nabídkou konkrétních možností, jak je možné se zapojit nebo pomoci, nebo se alespoň dozvědět více informací, které může každý z nás předat dál. I v tom je důležité vidět pozitivní příklad. Školám jsou též určeny výukové programy, které jsou realizované v širší míře v Mostě, kde je k dispozici multimediální učebna. V nabídce je výukový program Chemie a životní prostředí a program Zelené nakupování.

Snažíme se zaměřovat své aktivity na jednotlivé cílové skupiny. Kromě besed pro školy, jsme zorganizovali také besedu pro členy klubu důchodců, která proběhla v penzionu Na Cukrovaru za účasti zhruba 50 seniorů. Seznámili jsme je s činností ekocentra a představili projekt Kralupy – čisté město. Seniorsy zajímalo, která místa jsou již zmapována a z diskuse vyšlo naje-

vo, že o jedno vzorové zelené místo se stará přítomná dáma z klubu seniorů. Kralupští senioři se také zajímali o další témata v oblasti ochrany životního prostředí a proto věříme, že jsme našli další spojence, kterým jde o stejnou věc jako nám. Další akce, které jsme pořádali, byli součástí projektu Kralupy – čisté město (viz str. 11).

Den bez aut

V pátek 18. září 2009 byla uzavřena část ulice Gen. Klapálka a v prostoru před přilehlou školou byl nachystán bohatý program pro bezmála 800 školáků, kteří se přišli se svými učitelkami akce zúčastnit. Svůj prezentační stánek tu mělo také naše ekocentrum. Snažili jsme se žákům mimo jiné osvětlit, co vše stojí za znečištěním ovzduší v Kralupech a jakým způsobem se jeho kvalita kontroluje. Seznámili jsme je také s projektem Kralupy – čisté město, který se rovněž týká kvality ovzduší a do nějž se mohou zapojit i školní kolektivy.

Zapojení do výzkumu

Ekologické centrum Most a Kralupy nad Vltavou tvoří samostatný odborný útvar Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a.s. Zázemí výzkumného ústavu nám umožňuje nejen využívat v případě potřeby služeb akreditované zkušební laboratoře a dalších odborných útvarů, ale také zapojit se do vědecko-výzkumné činnosti.

V současné době se podílíme na řešení tématické oblasti emisí tepelných zdrojů a imisní situace v pánevních oblastech regionu, která je součástí „Výzkumu fyzikálně chemických vlastností hmot dotčených těžbou a užitím uhlí a jejich vlivů na životní prostředí v regionu severozápadních Čech“. Dále jsme zapojeni do řešení dílčích úkolů v rámci „Centra výzkumu integrovaného systému využití vedlejších produktů z těžby, úpravy a zpracování energetických surovin“.

Výsledky výzkumu ve výše uvedených oblastech jsme uplatnili na mezinárodních konferencích **Air Pollution XVII 2009** v Estonsku a **International Conference on Ecology and Professional Helping** v Kanadě

a také na tuzemské konferenci **Ochrana ovzduší ve státní správě** v Českých Budějovicích. Kromě příspěvků na konferencích jsme publikovali v odborném recenzovaném periodiku Zpravodaj HNĚDÉ UHLÍ.

Témata příspěvků:

- Využití vedlejších produktů a skryvky z těžby uhlí a jeho potenciální příspěvek k ochraně rašelinišť
- Monitoring znečištění ovzduší PM₁₀ v malých sídlech v blízkosti povrchových lomů severočeské hnědouhelné pánve
- Vytvoření partnerství pro transparentní způsob poskytování informací o životním prostředí v regionu postiženém těžkou uhlí a provozem rafinérsko-petrochemické výroby
- Znečištění ovzduší jako ekoporadenské téma v oblasti severočeské hnědouhelné pánve

Partnerství a regionální spolupráce

Síť ekologických poraden ČR

Kralupské ekocentrum je členem Sítě ekologických poraden ČR. Členství v této zastřešující organizaci je pro nás přínosem zejména v oblasti zvyšování úrovně ekoporadenských služeb a možnosti zapojit se do společně podávaných projektů. Jedním z úspěšných příkladů je např. projekt „Poradenství k programu Zelená úsporám“, který získal podporu a bude pod záštitou STEP realizován do poloviny roku 2011.

V závěru roku jsme oslovili s nabídkou spolupráce **Klub ekologické výchovy**, který patří mezi kluby UNESCO. V rámci tohoto profesního sdružení bychom rádi realizovali společné projekty zaměřené na environmentální výchovu a vzdělávání. Pro své projekty se snažíme nacházet podporu především u svých dosavadních příspěvatelských organizací, které jsou v úzkém sepětí s regionem. Tím, že poskytujeme své prostory pro jednání **Komise životního prostředí Rady města**, máme zajištěn přístup k informacím o aktuální problematice komunální ochrany životního prostředí v Kralupech nad Vltavou.

Financování

Náklady	Tis. Kč
Materiál	14,1
Energie	30,0
Opravy	0,0
Cestovné	0,7
Ostatní služby (telefony, tisk)	21,3
Mzdové náklady	362,0
SZP	123,0
Odpisy	
Rezervy a opravné položky	
Ostatní provozní náklady	2,4
PRVOTNÍ NÁKLADY CELKEM	553,5
Správní režie	293,0
Reprografie	5,0
Překlady	
Autodoprava	8,6
DRUHOTNÉ NÁKLADY CELKEM	306,6
NÁKLADY CELKEM	860,1
ZISK	49,9

Pravidelné příjmy plynoucí z dvoustranných smluv představovaly v roce 2009 celkem 810 tis. Kč. Oproti loňskému roku došlo k navýšení o 75 tis. Kč. Svůj roční příspěvek navýšila o 50 tis. Kč ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s. Společnost Sartomer Czech, která přistoupila k podpoře ECK v polovině roku 2008, přispěla v roce 2009 částkou 50 tis. Kč. V roce 2009 patřilo mezi přispěvatele celkem šest podnikatelských subjektů podnikajících v regionu působnosti ECK.

Kromě výnosů z dlouhodobých smluv se podařilo rozpočet ECK v roce 2009 navýšit o příjmy z jednorázové zakázky pro město Kralupy nad Vltavou. Jednalo se o projekt „Kralupy – čisté město“, který byl podpořen již v roce 2008. V rámci projektu byly vydány publikace, jejichž tisk není započítán v nákla-

Výnosy	Tis. Kč
ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s.	300,0
SYNTHOS Kralupy a. s.	250,0
MERO ČR, a. s.	80,0
Linde Gas a. s.	80,0
VITOGAZ ČR, s. r. o.	50,0
Sartomer Czech s. r. o.	50,0
Město Kralupy - podpora projektu „Kralupy - čisté město“	100,0
VÝNOSY CELKEM	910,0

dových položkách, vzhledem k tomu, že město Kralupy nad Vltavou poskytlo ECK další podporu ve výši 50 tis. Kč na vydání tištěných materiálů.

V nákladových položkách tvořily tradičně největší část mzdové náklady a dále správní režie. Ve mzdových nákladech není započítána mzda vedoucí ekocentra, která byla čerpána z grantového úkolu v rámci spoluřešitelské práce výzkumného centra. Jsou zde však poměrnou částkou započítány mzdové náklady pracovníků ECM, kteří se pravidelně podílejí na zajištění chodu ECK především v případě čerpání dovolené, pracovní neschopnosti atd.

Hospodaření Ekologického centra Kralupy nad Vltavou skončilo ziskem ve výši 49,9 tis. Kč.

Lidé v Ekologickém centru Kralupy n/Vltavou a Most

Vedoucí ECMaK

Ing. Soňa Hykyšová

Ekoporadci ECK

Ing. František Bartoš

Jana Krátká

Ekoporadci ECM

Bc. Dana Kovaříková

Martina Černá (od 07/2009)

Jiří Tschiharsch (od 07/2009)

Bc. Alena Kolářová (do 05/2009)

Bc. Petr Kyncl (do 07/2009)

Naše poděkování patří následujícím příspěvatelským organizacím a poskytovatelům dat:

ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a. s.

SYNTHOS Kralupy a. s.

MERO ČR, a. s.

Linde Gas a. s.

VITOGAZ ČR, s. r. o.

Sartomer Czech s. r. o.

Město Kralupy nad Vltavou

Český hydrometeorologický ústav

Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou

ADRESA: OD Máj

Palackého nám. 1091, 278 01 Kralupy nad Vltavou

TEL.: +420 315 720 287

FAX: +420 315 720 287

E-MAIL: ekoporadna@eckralupy.cz

WEB: www.eckralupy.cz

Zelený telefon: 800 100 584

EKOLOGICKÉ CENTRUM
KRALUPY NAD VLTAVOU

